

Beatriz Dromant Bellver¹

L'ESTRATÈGIA DE LA UE PER A APROFITAR EL POTENCIAL DE LES ENERGIES RENOVABLES MARINES PER A UN FUTUR CLIMÀTICAMENT NEUTRE

1. INTRODUCCIÓ

En 2019, la Comissió Europea va publicar una comunicació anomenada el Pacte Verd Europeu, el qual abasta una sèrie de polítiques climàtiques que busquen transformar l'economia europea perquè siga al seu torn eficient climàticament i competitiva. Per a això, la Comissió preveu que el seu paquet de propostes 'Fit for 55' puga reduir les emissions netes de carboni de la Unió, relatives als nivells de 1990, en almenys un 55% per a 2030. Per a

¹ Técnica Superior de Suport a la Investigación. Universitat de València. Cofinancat per la Unió Europea. Les opinions i punts de vista expressats només comprometen al seu(s) autor(s) i no reflecteixen necessàriament els de la Unió Europea o els de l'Agència Executiva Europea d'Educació i Cultura (EACEA). Ni la Unió Europea ni la EACEA poden ser considerats responsables d'ells.

aconseguir aquest objectiu, la Unió Europea ha d'ampliar la quota de fonts d'energia renovable. L'estratègia per a aprofitar el potencial de les energies renovables marines, al costat de les altres estratègies energètiques del Pacte Verd, té un rol important en la consecució d'aquest objectiu.

2. TIPUS D'ENERGIES RENOVABLES MARINES

El terme tecnologia renovable marina abastix una sèrie de tecnologies d'energia neta que es troben en diferents fases de maduresa. En primer lloc, tenim l'energia eòlica marina, visiblement molt similar al seu homòleg en terra. Existeixen dos tipus: les turbines eòliques fixes i les eòliques flotants. Actualment, les turbines fixes són les úniques que s'han desplegat comercialment.

En segon lloc, trobem l'energia oceànica, la qual abastix les diferents tecnologies que aprofiten l'energia de la mar. Els tipus d'energia eòlica marina es distingeixen pel seu funcionament, però l'aprofitament energètic és el mateix: el vent. En contraposició, els tipus d'energia oceànica difereixen tant en el funcionament com en l'aprofitament energètic. Així, podem distingir entre: la de les ones o energia d'onatge; la mareomotriu o l'energia de les mareas; l'energia tèrmica dels oceans; i l'energia de gradient salí. Les dues primeres estan en la fase de desenvolupament tecnològic mentre que les últimes segueixen en la fase inicial de recerca i desenvolupament.

Finalment, hi ha altres tres tipus d'energia que estan en la primera fase de R+D però que poden ser prometedores, aquestes són: els biocarburants d'algues com el biodièsel o

biogàs, la conversió de l'energia tèrmica marina i les instal·lacions fotovoltaïques flotants.

3. L'ESTRATÈGIA

Pel que fa a l'estratègia, els objectius inicials de la Unió Europea eren: disposar d'una capacitat instal·lada d'almenys 60 GW d'energia eòlica marina i d'almenys 1 GW d'energia oceànica per a 2030. No obstant això, els recents compromisos dels governs de la Unió Europea sumen una capacitat instal·lada d'energia eòlica marina de 160 GW. A mitjan 2022, la capacitat instal·lada d'energia eòlica marina no aconseguia el 30 GW, cosa que significa que els Estats membres només tenen 7 anys per a augmentar la capacitat instal·lada total de la Unió Europea en un 463%.

Per a aconseguir-ho, la Comissió va proposar un marc d'actuació, del qual podem deduir 3 elements clau: la cooperació

transfronterera; la protecció dels ecosistemes marins; i el creixement econòmic.

3.1 COOPERACIÓ TRANSFRONTERERA

La cooperació regional és una part imprescindible de l'èxit d'aquesta estratègia. Per aconseguir una expansió significativa de l'energia renovable marina, el desenvolupament i la planificació d'una xarxa marítima ha d'anar més enllà de les fronteres nacionals i abastir tota la conca marítima. Per això, els Estats membres han d'adoptar un enfocament coordinat i establir conjuntament objectius ambiciosos per al desplegament d'energies renovables marines en cada conca marítima. Atés que la majoria de les conques marítimes ja compten amb mecanismes de coordinació regional, com l'Aliança MED7 o el Grup d'Alt Nivell de la Connectivitat Energètica a Europa Central i Sud-oriental (CESEC), la Comissió recomana, en el

context de cada mecanisme, l'ús d'un marc d'ordenació de l'espai marítim, per a harmonitzar i coordinar el desenvolupament de projectes d'energies renovables marines, i futures xarxes en alta mar.

3.2 BIODIVERSITAT I ECOSISTEMES

La Comissió subratlla en la seua Comunicació que tot futur desenvolupament d'energies renovables marines ha d'ajustar-se a la legislació mediambiental i a l'Estratègia de Biodiversitat de la UE per a 2030. Aquesta exigeix l'ampliació i gestió eficaç de la xarxa de zones protegides de la UE, amb l'objectiu d'ampliar la superfície de l'11% al 30% i protegir estrictament un terç de la mateixa (enfront de l'1% en 2020). A més, la Comissió espera que les noves tecnologies puguen contribuir a minimitzar l'impacte de l'energia marina en l'hàbitat i les espècies protegides. De fet, el

projecte MERMAID, que va donar lloc a diversos projectes pilot realitzats en diversos Estats membres, va identificar els beneficis mediambientals de diferents combinacions de sistemes d'energia renovable marina i d'aqüicultura. Un altre projecte interessant, Interreg PHAROS4MPAs, va documentar la interacció entre les zones marines protegides al Mediterrani i l'economia blava, inclosos els parcs eòlics marins. A més, aquest projecte ofereix orientacions sobre com previndre o minimitzar els impactes mediambientals de sectors clau.

3.3 INVRESIÓN I CREIXEMENT ECONÒMIC

En matèria econòmica, la Comissió recorda que la Unió Europea disposa d'una àmplia varietat de mecanismes i fons de finançament per a orientar les inversions del sector privat. Un d'aquests programes és *InvestEU, que ofereix ajudes i garanties per a tecnologies emergents

donant suport a la investigació i la innovació, el desenvolupament d'infraestructures i les indústries estratègiques. D'altra banda, la Comissió anima a Estats membres a fer ús del Fons Social Europeu Plus i del Mecanisme per a una Transició Justa, per a donar suport a la inversió en energies renovables marines amb la finalitat d'impulsar la diversificació econòmica, crear nous llocs de treball i desenvolupar sistemes de reconversió professional i millora de les capacitats.

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

Organització educativa,
científica i cultural
de Nations Unides

Càtedra UNESCO
d'Estudis sobre el Desenvolupament,
Universitat de València

Cofinanciado por
la Unión Europea

Project No. 101085459